

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi W. R.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt
III AUa 355/22,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 6 lipca 2023 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Dnia 20 marca 2023 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu)
W. R. (dalej: „Skarżący”), zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, za
pośrednictwem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wniósł do Sądu Najwyższego
skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu
sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie III AUa 355/22, toczącej się przed
Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu. W przedmiotowej skardze skarżący wniósł o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie z wniosku W. R. przeciwko Z. Oddział w L., III AUa 355/22, nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. wydanie Sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia nadania sprawie dalszego biegu, w tym zwłaszcza wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej lub też wydania orzeczenia w sprawie;

3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kwoty 10 000 zł;

4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu zwrotu kosztów postępowania.

Uzasadniając powyższe wnioski Skarżący podniósł, że odwołał się od decyzji Z. w L. odmawiającej mu [...]. Po wydaniu przez Sąd pierwszej instancji orzeczenia podtrzymującego powyższą decyzję, złożył 23 marca 2022 r. apelację od tego wyroku. Poza doręczeniem odpisu apelacji organowi rentowemu, Sąd nie podjął dalszych czynności w sprawie.

W ocenie Skarżącego w sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania, o czym świadczy fakt niewyznaczenia rozprawy apelacyjnej przez ponad 12 miesięcy. Wysokość żądanej kwoty Skarżący uzasadnił przede wszystkim przedmiotem sprawy i związaną z tym doniosłością rozstrzygnięcia w odniesieniu do swojej sytuacji życiowej, a także stale [...].

W odpowiedzi na skargę, pismem z 4 lipca 2023 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi.

Prezes Sądu Apelacyjnego przedstawił sekwencję zdarzeń w sprawie, a także potwierdził wpływ apelacji skarżącego datowanej na 16 marca 2022 r. Jednocześnie wskazał, że odpis apelacji został wysłany 23 marca 2022 r. pełnomocnikowi Z. i oczekiwała ona na rozpoznanie według kolejności wpływu. Prezes Sądu Apelacyjnego podkreślił, że skarżący wnioskował o rozpoznanie sprawy na rozprawie. Zarządzeniem z 20 marca 2023 r. wyznaczono rozprawę na 27 kwietnia 2023 r. o czym zawiadomiono strony. W rozprawie zdalnej wyznaczonej na 27 kwietnia 2023 r. nie wziął udziału pełnomocnik skarżącego. Wyrokiem z 25 maja 2023 r. oddalono apelację skarżącego.

Prezes Sądu Apelacyjnego wskazał, że mając na uwadze przedstawioną argumentację nie można stwierdzić, że doszło do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki i brak było podstaw do jej uwzględnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost granic temporalnych w ramach, których powinno dojść do rozpoznania sprawy, a tym samym nie wskazuje bezpośrednio czasu, po upływie którego następuje przewlekłość postępowania. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie w szczególności podlega terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny należy:

1. uwzględnić łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi,
2. charakter sprawy,
3. stopień faktycznej i prawnej złożoności sprawy,
4. znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego,
5. zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W judykaturze powszechny jest pogląd, że naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest wielomiesięczna

bezczynność sądu polegająca na niewyznaczeniu rozprawy. Za okres uzasadniający stwierdzenie przewlekłości postępowania uznawana przy tym jest bezczynność sądu drugiej instancji polegająca na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, trwająca co najmniej 12 miesięcy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06 oraz 18 maja 2016 r., III SPP 53/16). Nie oznacza to jednak, że okres ten stanowi sztywną cezurę dla oceny zgodności postępowania z proceduralnymi dyrektywami osądzenia sprawy w rozsądnym terminie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2017 r., III SPP 13/17. Szeroko i krytycznie w przedmiocie wpływu 12-miesięcznego okresu trwania postępowania na automatyczną możliwość stwierdzenia jego przewlekłości wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19). Oceniając zatem, czy doszło do przewlekłości postępowania sąd winien uwzględnić szczegółowe okoliczności towarzyszące danej sprawie (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 26 czerwca 2000 r. w sprawie *Frydlender przeciwko Francji*, skarga nr 30979/96).

Odnosząc powyższe do realiów ocenianego postępowania zauważyć należy, że apelacja została rozpoznana po roku i 2 miesiącach, licząc od wpływu do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (20 marca 2022 r.), wylosowaniu sędziego do jej rozpoznania oraz wydania zarządzenia o doręczeniu odpisu apelacji. Istotny w sprawie pozostaje fakt wnioskowania przez apelującego o rozpoznanie sprawy na rozprawie. Ponadto w sprawie zmieniony został skład Sądu z jednoosobowego na skład trzysobowy. Stąd okres rozpoznania sprawy zasadniczo nie odbiega od okresu, którego przekroczenie prowadzić może do stwierdzenia przewlekłości postępowania.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że pełnomocnik skarżącego, sporządził uzasadnienie skargi w sposób niezwykle oszczędny. Poza ogólnym wskazaniem czasookresu trwania postępowania oraz przytoczenia orzecznictwa w istocie nie odniósł się do żadnej ze wskazanych wyżej ustawowych przesłanek mogących mieć wpływ na ocenę przewlekłości postępowania, czyli: charakteru sprawy, stopnia jej faktycznej i prawnej zawichości, znaczenia rozstrzygnięcia dla skarżącego (za uzasadnienie w tym zakresie

nie można bowiem uznać twierdzeń pełnomocnika, „[...]”, bez przedłożenia dokumentów [...]), jak i braku wcześniejszego wnioskowania o przyśpieszenie rozpoznania sprawy, a także zachowania się stron. Nie jest przy tym rolą Sądu Najwyższego zastępowanie profesjonalnego pełnomocnika reprezentującego skarżącego we wskazywaniu okoliczności mogących świadczyć o przewlekłości postępowania w sprawie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

[D.Z.]

[ms]